

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон” № 17, тел.факс 989 48 66

Изх.№ A-01-242 /14
Дата: 19.06.2014

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
СЪДИИТЕ ОТ НАКАЗАТЕЛНА
КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ
КАСАЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш изх. № ТД-4/26.05.2014 г.

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ АНА КАРАИВАНОВА, ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР НА
ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОТНОСНО искането на Председателя на ВКС до ОСНК на ВКС за издаване на тълкувателно решение по някои въпроси, свързани с противоречивата практика на съдилищата по приложението на чл. 263, ал. 1 от НПК

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ КАСАЦИОННИ СЪДИИ,

По направеното искане от Председателя на ВКС до ОСНК на ВКС за издаване на тълкувателно решение по приложението на чл. 263, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/ в случаите, в които по делата има веществени доказателствени средства, придобити чрез специални разузнавателни средства Инспекторатът към ВСС предоставя на вниманието Ви следното становище:

1. Наличието на приложени по наказателно дело веществени доказателствени средства, получени чрез използването на специални разузнавателни средства (СРС), представлява допустимо и достатъчно основание за ограничаване на публичността на съдебния процес и разглеждането му при закрити врати, съгласно чл. 263, ал. 1 НПК.

Едно от изискванията за приложението на чл. 263, ал. 1 НПК е необходимостта от опазване на държавната тайна. Съгласно чл. 25 от Закона за защита на класифицираната информация /ЗЗКИ/ - държавна тайна е информацията, определена в Списъка по Приложение № 1, нерегламентираният достъп до която би създал опасност за или би увредил интересите на Република България, свързани с националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Съгласно т. 6 на Раздел II от Приложение № 1 на ЗЗКИ, в категорията информация, подлежаща на класификация като държавна тайна е включена т.6. Информация относно използвани съгласно законовите разпоредби специални разузнавателни средства (технически средства и/или способите за тяхното прилагане).

Съгласно т. 8 от Раздел II на същото Приложение №1 като държавна тайна е била класифицирана и информацията, съдържаща данни, получени в резултат на използване на СРС и данни относно контролирането на покупки и тайно наблюдавани пратки. Тук придобитата информация чрез СРС, независимо от характера си е била задължително класифицирана като държавна тайна.

Със ЗИД на ЗЗКИ, ДВ., бр. 70/2013 г., в сила от 09.08.2013 г., т. 8 е отменена. От това следва, че законодателят е премахнал възможността информацията, която се съдържа в СРС, независимо от нейното качество и специфика да се класифицира винаги като държавна тайна. Остава в сила, обаче т. 6 от Раздел II на същото Приложение №1, съгласно която като държавна тайна продължава да се класифицира информацията относно използвани СРС, съгласно законовите разпоредби като технически средства и/или способите за тяхното прилагане. В тази точка Законодателят продължава да третира СРС като технически средства, както и способите за тяхното прилагане, като информация, съставляваща държавна тайна. Тук е необходимо едно уточнение: дали една информация съставлява държавна тайна или не, не е въпрос, който може да се представи за решаване от съда допълнително, с оглед конкретната възможност за създаване опасност или за реално увреждане на интересите на Република България при евентуален нерегламентиран достъп до нея. Съгласно редакцията на Приложение №1 и по-специално на Списъка на класифицираната информация, подлежаща на класификация като държавна тайна се вижда, че за да се определи една информация като държавна тайна не е необходимо нищо друго освен включването ѝ в Списъка на Приложение №1. Щом съответната информация е включена в посочения списък тя следва да се класифицира като държавна тайна, т.е. преценката относно характера на информацията като държавна тайна е направена предварително и с факта на включването ѝ в Списъка тя

задължително следва да се класифицира като държавна тайна от всички органи. Това уточнение е много важно, защото, чрез императивната повеля съответните (включени в Списъка материали и информации) да се класифицират като държавна тайна се отнема възможността за всякава последваща преценка, включително и от съда.

От изложеното следва, че и след измененията на ЗЗКИ (ДВ., бр. 70/2013 г.) специалните разузнавателни средства като технически средства и като методи за тяхното прилагане продължават само на това основание /поради прилагането им/ да съставляват класифицирана информация, тъй като са включени в Списъка на информация, която поради естеството си съставлява държавна тайна /Списък, Приложение №1, Раздел II, т. 6/.

От това следва, че когато по наказателни дела са приложени веществени доказателствени средства, създадени чрез използване на СРС е налице предпоставката за разглеждане на делото при закрити врати, с оглед необходимостта от запазване на държавна тайна.

2. Когато са налице предпоставките за разглеждане на делото при закрити врати /чл. 263, ал. 1 НПК/ при тези условия не е необходимо да се разглежда наказателното дело изцяло, а само съдебното заседание, в което ще се приобщи информацията от веществени доказателствени средства към доказателствата по делото.

3. За провеждане на заседанието при закрити врати се изготвя мотивирано определение на състава на съда по две причини: а) всички съдебни актове се мотивират (чл. 121, ал. 4 от Конституцията на Република България); б) касае се за ограничаване на един от основните принципи за разглеждане на наказателните дела – публичността (чл. 121, ал. 3 от Конституцията на Република България), и това ограничаване трябва да има своите ясни фактически и правни основания, в което се заключава мотивирането на определението на съда.

4. Допустимо е въззивното производство да протече изцяло при закрити врати, ако действително има такава необходимост а не самоцелно, независимо, че първоинстанционното производство е протекло изцяло или отчасти публично. Съображенията за това са, че всеки съд сам прилага законите според преценката му за адекватност и необходимост и в крайна сметка за законосъобразност. Евентуално допуснатата грешка от първоинстанционния съд по чл. 263, ал. 1 от НПК не следва да бъде „колегиално” продължена нито да се търси някакво самоцелно противопоставяне между съдебните инстанции. В крайна сметка евентуално допуснатото нарушение на чл. 263, ал. 1 НПК не съставлява основание за отменяване на съдебния акт, а може да има други последици, които са извън критериите и показателите за качествено правосъдие. Все пак доброто

правосъдие предполага точното прилагане на законите, а не демонстративното им нарушаване, ако такива прояви са обективирани.

5. Декласифицирането на делата поради отменяването на т. 8 от Раздел II на Приложение № 1 към ЗЗКИ не може да стане по закон, защото продължава да съществува основание за класифициране на информацията като държавна тайна по Раздел II, т. 6 на Списък, Приложение № 1 на ЗЗКИ, съгласно която не придобитата информация от СРС, а самите СРС като технически средства и като методи на приложение съставляват държавна тайна. От това следва, че делото не може да се декласифицира напълно само поради отменяването на т. 8 от Раздел II, Приложение № 1 на ЗЗКИ.

Класифицираната информация като държавна тайна запазва характера си само поради използването на СРС в наказателното производство, независимо, че информацията придобита чрез СРС може да не съставлява държавна тайна.

6. Съдебните актове, постановени въз основа на веществени доказателствени средства придобити чрез СРС, могат да се публикуват като се изключи информацията, че по делото са използвани специални разузнавателни средства.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР

АНА КАРАИВАНОВА

БР